

ידע מצמיח תנוך

מרכז גבורה- מסירות נפש למען אחרים:

מטרות:

1. התלמיד יכיר מקרים בהם אנשים מסרו את נפשם למען הצלתו של מישהו אחר.
2. התלמיד יבין שגם אם בסוף נשאר מוסר הנפש בחיים, עצם המוכנות שלו להקרבה היא דבר ענק והקרבה גדולה.
3. התלמיד יבחן את עצמו כמה הוא מוכן לתת ולהקריב בשביל האחר.
4. התלמיד יבין שמסירת נפש עד מוות מתחילה גם במעשים הקטנים ביום יום מהרגילים אותנו לחשוב גם על האחר וטובתו ולא רק על עצמינו.

מהלך:

1. מילוי **שאלון אישי** ואחר כך איסוף נתונים בקבוצה. (בשאלון שאלות מחיי היום יום ובדיקת מוכנות התלמיד להקרבה והתגברות על צרכים אישיים מול טובת הכלל או האחר.)
2. **דיון במליאה**- מה מונע מאיתנו להקריב למען האחר, מה מניע אותנו? למען אילו דברים קל לנו יותר להקריב מעצמינו? מה החשיבות של לתת מעצמי לקבוצה?
3. הפעילות המצ"ב של רענן
4. **דיון:** בשאלונים בחלק הראשון של הפעילות ראינו שלא פשוט לנו לוותר על הנאות, ממון, זמן וכו' במהלך חיי היום יום שלנו, אז איך זה קורה שיש אנשים שברגע מסויים בחיים שלהם מוכנים אפילו למות בשביל האחר? למה לנו לעשות למען האחר? עד כמה מחוייבים אנחנו לעשור ולהתחשב בזולת?

1. **לסיכום:** 1. נדבר על כך שאדם שברגע מסויים ועילאי בחייו מוכן למסור את נפשו עד כדי מוות זה אומר משהו על נקודה פנימית אצלו, על תכונה מיוחדת שהייתה לו גם במהלך החיים הרגילים שלו. מסירות נפש זה נקודה קיצונית לחיים שלמים שמורכבים מגבורות קטנות, גבורות שהם התגברות. אדם שמתרגל לראות את צורכי הזולת ולא רק את צרכיו האישיים, אדם שעובד על עצמו ובמהלך חייו מוסר נפשו למען האחר בדברים הקטנים, הוא גם גיבור אפילו שלא הייתה לו הזדמנות למסור את נפשו ממש.
2. חשוב להתרגל לחיות בתודעה ש"אני לא לבד בעולם", והיום אני מקריב מעצמי למען מישהו ומחר אצטרך אותו והוא יקריב בשבילי. זהו עניינה של חברה מתוקנת, של אישיות מתוקנת. ואנחנו יכולים ללמוד מהגיבורים שמסרו נפשם, אם הם מתו למען המטרה הזו, אז אנחנו יכולים להמשיך בדרכם רק

בקצת ולנסות לראות בהזדמנות הקטנות של החיים הזדמנות למסירות נפש
למען הכלל.

ידע מצמיח תנופה

ידע מצמיח תנוך

שאלון אישי- מה הייתי מוכנה לעשות בשביל...

קראו את הסיטואציות הבאות וכתבו כיצד הייתן נוהגות בכל סיטואציה, נסו לנמק בקצרה את החלטתכן.

1. הכיתה מבולגנת ומלוכלכת מאוד, כולן בחוץ ועוד 5 דקות מתחיל השיעור, אם תתחילי לנקות עכשיו לא תספיקי לצאת החוצה, אך מצד שני כולן יחזרו לכיתה נקייה. מה תעשי?

2. כבר כמה שבועות שמתוכנן ערב שבטי מושקע וכיפי, בדיוק היום אמא שלך לא כל כך מרגישה טוב ומבקשת שתישארי בבית לעזור בטיפול באחיך הקטנים, מה תעשי?

3. היום הבאת ארוחת צהריים מושקעת במיוחד וכל היום חיכית שיגיע כבר זמן הפסקת צהריים. כשהגיע הזמן את מגלה שרחלי חברתך שכחה להביא אוכל היום, מה תעשי?

4. יצאת עם חברות לעיר, נשארו לך בדיוק 5 שקלים ואת מתכננת לקנות בהן גלידה לסיום מושלם של הבילוי. לפתע ניגשת אלייך אישה קשת יום ומבקשת צדקה. מה תעשי?

5. המורה מבקשת 2 מתנדבות להכנת ערב כיתה, יש לך את היכולות לכך אך בשבועות הקרובים יש המון מבחנים ועבודות שצריך להגיש. וגם זה מצריך לנסוע במיוחד לירושלים. מה תעשי?

6. סבא שלך שוכב בבית חולים אחרי ניתוח קטן. אתמול היה תורך לבקר אותו ועשית זאת. היום תור אחותך, ויש לה מחר מבחן ענק. היא מתחננת שתחליפי אותה. את מתלבטת אם להפסיד בילוי משותף שקבעת עם חברות. מה תעשי?

7. את יושבת באוטובוס בטיול השנתי ליד חברתך הטובה וכיף לכן יחד. את שמה לב לכך שיש בת אחת שיושבת לבד. היא ילדה לא מקובלת כל כך ואת יודעת שאם את לא תעברי לשבת לידה אף אחד לא יעבור לשבת לידה. מה תעשי?

8. השנה שנת בצורת. היום זכיתם בהגרלה בברכה ענקית. חלמתם על ברכה כזאת כבר המון זמן, הגעת הביתה וחם מאוד. מה תעשי?

9. את קונה קבועה של מוצר מסוים, מאחר והינו מוצר טוב, איכותי ואף פחות יקר מאחרים. עם זאת, את מגלה שהחברה שאת קונה ממנה מעסיקה את עובדיה בעולם

ידע מצמיח תנוך

השלישי בתנאים מחפירים - משלמת מעט מאוד כסף ומספקת תנאים בריאותיים רעים. מה תעשי?

10. יש לך שפעת ואת מספיק חולה כדי להדביק אנשים אחרים. בפעם האחרונה שנשאת בבית עקב מחלה, הפסדת לימודים חשובים מאד. את ממש לא רוצה להפסיד שוב לימודים ויש לך מרץ ללכת ללימודים למרות המחלה. מה תעשי?

לב לדעת

ידע מצמיח תנוך

מרכז גבורה- קדושת ההחלטה

מטרת השיעור: התלמיד יבין ויזדהה עם נקודת ההחלטה של האדם למסור את נפשו, גם אם בסופו של דבר לא נהרג.

חלק א'

עבודה בקבוצות (5), כל קבוצה מקבלת סיפור אחד ומתבקשת לענות:

1. תארו את האפשרויות שעמדו בפני הגיבור.

2. באיזו אפשרות הייתם בוחרים אתם ומדוע?

3. מהי ההחלטה שקיבל על עצמו הגיבור? מדוע זכה להוקרה והערכה?

א. דוגמאות על מותם של אנשים קדושים שמתו על קידוש ה'.

1. אלעזר

2. רועי קליין

3. דוד דלרוזה

4. אסתר המלכה

5. יונתן ונערו

חלק ב'

כל קבוצה תספר את הסיפור שלה ותשתף את הכיתה בדיון שנערך בתוך הקבוצה.

חלק ג'

המורה יפתח דיון בכיתה אשר יוביל את הכיתה לחלק את הסיפורים לשני סוגים: אלו שהחליטו למסור את נפשם ובסופו של דבר לא מתו ואלו שקיבלו את ההחלטה ומתו בסוף.

דיון:

1. האם יש הבדל בין הקבוצות (אלו שנהרגו או אלו שלא)?

2. מי נחשב לגיבור בעיניכם?

חלק ד' - סיכום:

- ישנם אנשים רבים שקיבלו את ההחלטה למסור את נפשם למען קידוש ה' למען הכלל – ובסוף לא מתו.
- עצם מסירת הנפש הוא הוא הדבר

ידע מצמיח תנוף

רועי קליין

תיאור המעשה: בתאריך א' באב התשס"ו (26 ביולי 2006) נתקלה פלוגה ג' של גדוד 51 בעשרות רבות של מחבלים במרחב בנת ג'בל. במהלך הקרב, שנערך בשטח נחות, נהרגו שבעה מלוחמיה, ובכללם – הסמ"פ ואחד המ"מים, ונפצעו 24 לוחמים, ובהם המ"פ ומפקדים אחרים. סגן מפקד הגדוד, רס"ן רועי קליין, חבר לכוח החוד הפלוגתי מששמע כי המ"מ, מפקד הכוח הקדמי, נפגע וכי בכוח שנכנס לשטח השמדה יש הרוגים ופצועים. רס"ן קליין רץ קדימה תוך כדי לחימה ופיקד על הקרב מלפנים. הוא פקד על הלוחמים להשיב אש, חילק גזרות ומשימות ועסק בחילוץ הנפגעים משדה הקרב – הכול תחת אש עזה של מקלעים ומטחי רימונים. כשזיהה רס"ן קליין כי המ"מ פצוע קשה, התקדם לעברו והורה לחיילים שסבבו אותו לירות לעבר המחבלים הנמצאים מעבר לחומה. לאחר העלאת המ"מ על האלונקה, נזרק רימון מעבר לחומה והתגלגל סמוך לאלונקה באופן שסיכן את כל הלוחמים שבקרבתו, כולל הפצוע. רס"ן קליין קפץ על הרימון והגן בגופו על חייליו מפני הרימון, והוא נהרג וקריאת "שמע ישראל" בפיו. רב-סרן רועי קליין ז"ל הראה במעשיו רוח לחימה, יוזמה, קור-רוח ואומץ לב עילאי תחת אש. על מעשה זה הוענק לו: עיטור העוז י"ט באלול התשס"ז ספטמבר 2007, גבי אשכנזי, רב אלוף, ראש המטה הכללי.

ידע מצמיח תנוך

גבורת אלעזר (מקבים א')

(ל) כשמוע המלך את הדברים האלה (על מרד המכבים) ויקצוף מאוד, ויקרא לכל שרי הצבא אשר על הרכב ועל הרגלי. (לא) ויאסוף עוד חיל בשכר מאת המלכים אשר בבריתו ומאיי הים ויהיו מספר פקודיו מאת אלף רגלי ופרשים עשרים אלף ופילים שלושים ושנים כולם מלומדי מלחמה. (לב) ויסעו דרך ארץ אדום ויצבאו על בית צור ימים רבים, ויקריבו כל כלי קרב ומפץ עליה להבקיעה. (לג) ויפרצו בני ישראל מן העיר, וישלחו את כלי משחיתם באש, וילחמו כגיבורי חיל. (לד) ויהודה סר מעל המצודה ויסע את חילו לקראת בית סוחרה נוכח מחנה המלך. (לה) וישכם המלך למחרתו בטרם אור היום, וימשוך את מחנהו פתאום על הדרך העולה בית סוחרה, ויערוך את מערכותיו ויתקעו בחצוצרות. (לו) ויזו על השנהבים דם ענבים ומיץ פרי בכאים לחרות אפם למלחמה. (לז) ויחלקום לפי גדודי המחנות, ויתנו לכל חיה וחיה אלף איש רגלי לבושי שריונות ברזל וכובע נחושת בראשם, וחמש מאות איש בחור רוכבים בסוסים. (לח) כל אלה עמדו על צלעי הפיל ולא סרו ממנו, ובכל מקום אשר הלכה החיה שם היו הולכים. (לט) ועל גב כל פיל רכסו צריח עץ לבל יזח למחסה, ובצריח שלושים ושנים לוחמים מלבד איש הודו המנהיג את החיה. (מ) ואת יתר הפרשים הציגו על ירכתי הצבא לבל ייפרדו. (מא) ויהי בצאת השמש, וזרח עלי מגיני הזהב והנחושת, ויאירו פני ההרים מסביב ומראיהם כיקודי אש. (מב) ויסע מקצת חיל המלך על ההר ומקצתו מתחת בשפלה, וילכו לאיטם במערכה. (מג) כל השומע צללו אוזניו מקול ענות ההמון במסעם ומקול צלצל כל כלי המלחמה במחנה הגדול והנורא הזה.

(מד) ויהי בנסוע יהודה לקראתם ויך שש מאות איש ממחנה המלך לפי חרב. (מה) וירא אלעזר החורני והנה חיה אחת חגורה ביתר שאת וגדולה מן האחרות ויאמר בלבו אכן המלך עליה. (מו) וישלך את נפשו מנגד למען הציל את עמו ולעשות לו שם עולם בארץ. (מז) וירוץ כגיבור בתוך גדודי האויב וחרבו אכלה בשר ימין ושמאל. (מח) ויבוא עד הפיל ויכרע בין ברכיו וידקרהו, וייפול הפיל עליו וימות, ובנפלו המית גם אותו. (מט) והיהודים ראו את חיל המלך כי עצום הוא מאוד ויטו מפניו. (נ) וישם המלך את פניו ירושלימה וייחן עם חילו בארץ יהודה נוכח הר ציון. (נא) ואנשי בית צור לא יכלו לעמוד בעיר כי חזק עליהם הרעב, ושנה ההיא הייתה שנת השמיטה וישלם המלך אתם ויצאו בטח מן העיר.

ידע מצמיח תנוך

דוד דלרוזה

דוד דלרוזה עלה לאוטובוס מטבריה לירושלים יחד איתו עלו גם בני משפחת וייס: רחל ושלושת ילדיה, אפרים נתנאל ורפאל הם מתיישבים בספסל האחורי, האב אליעזר המעונין להמשיך בלימודו מבלי הפרעת הקטנים יושב בקדמת האוטובוס. הנסיעה עוברת בשקט עד אשר האוטובוס מגיע למבואות יריחו בדרך יריחו משליחים שלושה מחבלים בקבוקי תבערה לעבר האוטובוס. התוצאה הבלתי נמנעת היא שריפה ענקית שפורצת בתוך האוטובוס ומתפשטת במהירות.

מכאן, מספרת גאולה דלרוזה את הסיפור כפי ששמעה אותו בימים שבאו אח"כ מפיו של דודו בנה.

"נהג האוטובוס, בתושיה רבה, פתח את דלתות האוטובוס, והנוסעים החלו להימלט על נפשם, גם דודו מיהר להימלט מן התופת, ופתח בריצה אל עבר הדלת האחורית, שם הוא נתקל ברחל וייס. רחל באופן אינסטנקטיבי, רצה מן הספסל האחורי להימלט על נפשה, כשהיא מגיעה אל הדלת, שם עומד דוד, היא רוצה לחזור אל שלושת ילדיה, כדי לקחת אותם איתה- אך אז כבר מאוחר מידי, מחיצה של אש מפרידה בינה לבין ילדיה, והיא עומדת חסרת אונים. בינתיים גם הגישה לדלת היציאה נחסמת על ידי האש.

דודו, בקשיים מרובים בעזרת קנה הנשק שלו, מצליח לפרוץ חלון. הוא מתחנן אל רחל "בואי נצא- את תינצלי, אני אנצל- אי אפשר להוציא את הילדים. בואי נצא עכשיו". רחל ממאנת לצאת בלי ילדיה. העשן מתפשט בכל רחבי האוטובוס והשנים ממשיכים לנשום אותו, דודו ממשיך להתחנן לפניו "בואי איתי החוצה, פרצתי את החלון". אך רחל בשלה – "אני נשארת עם הילדים". בשלב זה מחליט דודו למשוך את רחל בכוח "ניסיתי וניסיתי למשוך"- סיפר ממיטתו בבית החולים, "אך משהו החזיק אותה שם. כאילו מן דבק, שאי אפשר להסירו". כשמלב חם של אש בקעה צעקת "שמע ישראל" מפיה של רחל, כשמאחוריו דקות ארוכות של שאיפת עשן, מבין דודו שאין מה לעשות יותר, הוא משליך את נשקו החוצה ומזנק מן האש אחריו. רחל וייס ושלושת ילדיה- אפרים נתנאל ורפאל לא שרדו את התופת..

לאחר ששאף במשך דקות ארוכות עשן סמיך לראותיו אכן היה דודו במצב לא טוב. לאט לאט המצב החל מדרדר, פתאום היה צורך להנשימו, מספר פעמים קיבל דום לב, וניצל בזכות טיפול חירום מהיר. במשך חודשים התנדנד דודו בין חיים למוות, הרופאים החליטו להטיסו ללונדון כדי שיעבור השתלת לב וראות, אך דודו לא הספיק. כחודשיים לאחר הפיגוע, והוא עוד לא בן 20 השיב את נשמתו לבוראו.

כאשר דעכה האש, עלו שוטרים אל מה שנשאר מן האוטובוס. שם בין פיה, עשן ואפר מצאו את שקית התפילין של דודו.

"התפילין נמצאו שלמות לגמרי" מספרת הגב' דלרוזה, "סופר סת"ם שבדק אותן, לא האמין כי הם שרדו את האש. בדרך כלל, קלף שבא במגע עם חום, וודאי כשמדובר בכזה חום, מתקמט ללא היכר, ואילו כאן התפילין נשארו כשרות. גם סידורו של דודו, כרוך פלסטיק נשאר שלם."

האש הותירה את השקית שלמה, פרט לשתי יונים שכאילו שורטטו על גבי בד השקית.

ידע מצמיח תנוף

מסירות נפשה של אסתר - אסתר פרק ד

(א) ומרדכי ידע את כל אשר נעשה ויקרע מרדכי את בגדיו וילבש שק ואפר ויצא בתוף העיר ויזעק ויעקב גדלה ומרה :

(ב) ויבוא עד לפני שער המלך כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק :

(ג) ובכל מדינה ומדינה מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע אבל גדול ליהודים וצום ובכי ומספד שק ואפר יצע לרבים :

(ד) ותבואנה נערות אסתר וסריסיה ויגידו לה ותתחלחל המלכה מאד ותשלח בגדים להלביש את מרדכי ולהסיר שקו מעליו ולא קבל :

...

(ה) ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר אל תדמי בנפשך להמלט בית המלך מפל היהודים :

(ו) כי אם תחריש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות :

(ז) ותאמר אסתר להשיב אל מרדכי :

(ח) לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלשת ימים לילה ויום גם אני ונערתי אצום כן ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת **וכאשר אבדתי אבדתי** :

(ט) ויעבר מרדכי ויעש ככל אשר צוה עליו אסתר : ס

...

(א) ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמד בחצר בית המלך הפנימית נכח בית המלך והמלך יושב על כסא מלכותו בבית המלכות נכח פתח הבית :

(ב) ויהי כראות המלך את אסתר המלכה עמדת בחצר נשאה חן בעיניו ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב אשר בגדו ותקרב אסתר ותגע בראש השרביט : ס

ידע מצמיח תנוה

יונתן ונערו - שמואל א פרק יד

(א) ויהי היום ויאמר יונתן בן שאול אל הנער נשא כליו לכה ונעברה אל מצב (מחנה) פלשתים אשר מעבר הלו ולאביו לא הגיד :

...

(ד) ובינו המעברות אשר בקש יונתן לעבר על מצב פלשתים שן הסלע מהעבר מזה ושו הסלע מהעבר מזה ושם האחד בוצץ ושם האחד סנה :

(ה) השן האחד מצוק מצפון מול מכמש והאחד מנגב מול גבע : ס

(ו) ויאמר יהונתן אל הנער נשא כליו לכה ונעברה אל מצב הערלים האלה אולי נעשה ה' לנו כי אין לה' מעצור להושיע ברב או במעט :

(ז) ויאמר לו נשא כליו עשה כל אשר בלבבך נטה לך הנני עמך כלבבך : ס

(ח) ויאמר יהונתן הנה אנחנו עברים אל האנשים ונגלינו אליהם :

(ט) אם פה לאמרו אלינו דמו עד הגיענו אליכם ועמדנו תחתינו ולא נעלה אליהם :

(י) ואם פה לאמרו עלו עלינו ועלינו כי נתנם ה' בידנו וזה לנו האות :

(יא) ויגלו שניהם אל מצב פלשתים ויאמרו פלשתים הנה עברים יצאים מן החרים אשר התחבאו שם :

(יב) ויענו אנשי המצבה את יונתן ואת נשא כליו ויאמרו עלו אלינו ונודיעה אתכם דבר ויאמר יונתן אל נשא כליו עלה אחרי כי נתנם ה' ביד ישראל :

(יג) ויעל יונתן על גדיו ועל רגליו ונשא כליו אחריו ויפלו לפני יונתן ונשא כליו ממותת אחריו :

(יד) ותהי המכה הראשנה אשר הכה יונתן ונשא כליו כעשרים איש כבחיצי מענה צמד שדה :

(טו) ותהי חרדה במחנה בשדה ובכל העם המצב והמשחית חרדו גם המה ותרגז הארץ ותהי לחרדת אלהים :

(טז) ויראו הצפים לשאול בגבעת בנימין והנה ההמון נמוג וילך והלם : פ